

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 139/2023 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen luontoarvojen turvaamisesta vihreän siirtymän hankkeissa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Hanna Holopainen /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 139/2023 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä varmistaakseen ympäristönsuojelun korkean tason ja parhaan käytettävissä olevan tekniikan hyödyntämisen vihreän siirtymän hankkeissa, kuten akku-materiaalitehtaiden jätevesien asianmukaisen kierrätyksen tai puhdistuksen ennen niiden ohjaamista vesistöihin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ympäristönsuojelun taso varmistetaan Suomessa ympäristönsuojelulalla (527/2014). Ympäristönsuojelulakia sovelletaan teolliseen ja muuhun toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Suurin osa vihreän siirtymän hankkeista edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Jos toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia, toimivaltainen lupaviranomainen ympäristölupahakemuksen ratkaisemisessa on valtion ympäristölupaviranomainen, eli aluehallintovirasto. Aluehallintovirasto tutkii, täytyvätkö luvan myöntämisen edellytykset ja asettaa tarvittavat lupamääräykset. Ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa muun muassa merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista. Vesistön pilaantumisen merkittävyttä arvioitaessa on otettava huomioon mitä vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset muun muassa päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista. Ympäristöluvassa on lisäksi annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta. Toiminnanharjoittajan on toimitettava valvontaviranomaiselle säännöllisesti päästöjen tarkkailun tulokset ja muut valvontaa varten tarvittavat tiedot, siten kuin ympäristöluvassa tarkemmin määrätään. Ympäristönsuojelulain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Luvanvaraisessa toiminnassa toiminnanharjoittajan on lisäksi ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi huolehdittava ja varmistuttava siitä, että toiminnassa käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Ympäristölupapäätöksiä, kuten muitakin hallintopäätöksiä, harkitessaan viranomaisen on hallintolain (434/2003) mukaan huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Toiminnanharjoittajan on ympäristönsuojelulain mukaan toimitettava hakemuksen liitettynä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Jos hakija ei ole toimittanut asian ratkaisemiseksi riittävää selvitystä, viranomaisen on pyydettävä hakijaa täydentämään hakemustaan.

Hankkeisiin, kuten akkumateriaalitehtaisiin, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, sovelletaan lisäksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) perusteella. Hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, jossa on muun muassa kuvattu hankkeen ja sen kohtuullisten toteuttamisvaihtoehtojen merkittäviä ympäristövaikutuksia, niiden lieventämistä, seuranta ja vaihtoehtojen vertailua. ELY-keskus antaa lausunnon arvioinnin riittävydestä sekä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Ympäristövaikutusten arviointiselostus ja ELY-keskuksen lausunto on sisällytettävä lupahakemukseen, ja lupaviranomaisen on otettava ne huomioon harkitessaan, täytyvätkö ympäristöluvan myöntämisedellytykset.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annettuun lakiin (1144/2022) lisättiin joulukuussa 2022 väliaikaisesti uusi säännös, jolla aluehallintoviraston on annettava etusija lupahakemuksille, jotka koskevat eräitä vihreän siirtymän hankkeita. Hankkeen vihreän siirtymän mukaisuus edellyttää, että hanke on DNSH-periaatteen, eli ”ei merkittävää haittaa” –periaatteen mukainen. Ei merkittävää haittaa –periaatteen mukaisella arvioinnilla varmistetaan, ettei hanke aiheuta merkittävää haittaa seuraaville ympäristötavoitteille: ilmastonmuutoksen hillintä, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu, siirtyminen kiertotalouteen, ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen. Arvioinnin tavoitteena on varmistaa, että vihreällä siirtymällä tavoiteltavaa ympäristötavoitetta ei toteuteta muiden ympäristötavoitteiden kustannuksella.

Ympäristöministeriö on 11.10.2023 asettanut hankkeen valmistelemaan ns. yhden luukun lainsäädäntöä. Yhden luukun palvelujen lainsäädäntöhankkeessa valmistellaan ympäristöministeriön johdolla säännöksiä, jotta hallitusohjelman mukainen tuleva lupa-, ohjaus- ja valvontaviranomainen voisi käsitellä hankkeen eri lakeihin perustuvia lupahakemuksia yhdessä. Hankkeessa selvitetään myös, miten ympäristövaikutusten arviointimenettelyt ja Natura-arvioinnit voitaisiin käsitellä aiempaa sujuvammin osana lupakäsittelyä. Hankkeen tavoitteena on parantaa

investointiluvituksen sujuvuutta ja ennakoitavuutta huolehtien samalla luonnon monimuotoisuudesta ja ympäristövaatimuksista, hankkeiden sosiaalisesta hyväksyttävyydestä ja omaisuudensuojasta. Ympäristöllisten menettelyjen yhdentämisellä osaamista voidaan hyödyntää nykyistä paremmin eri puolilla maata ja siten varmistaa laadukas ympäristönsuojelu ja luvitus vihreän siirtymän hankkeiden lisääntyessä.

Helsingissä 2.11.2023

Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen

VN/29282/2023-YM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: